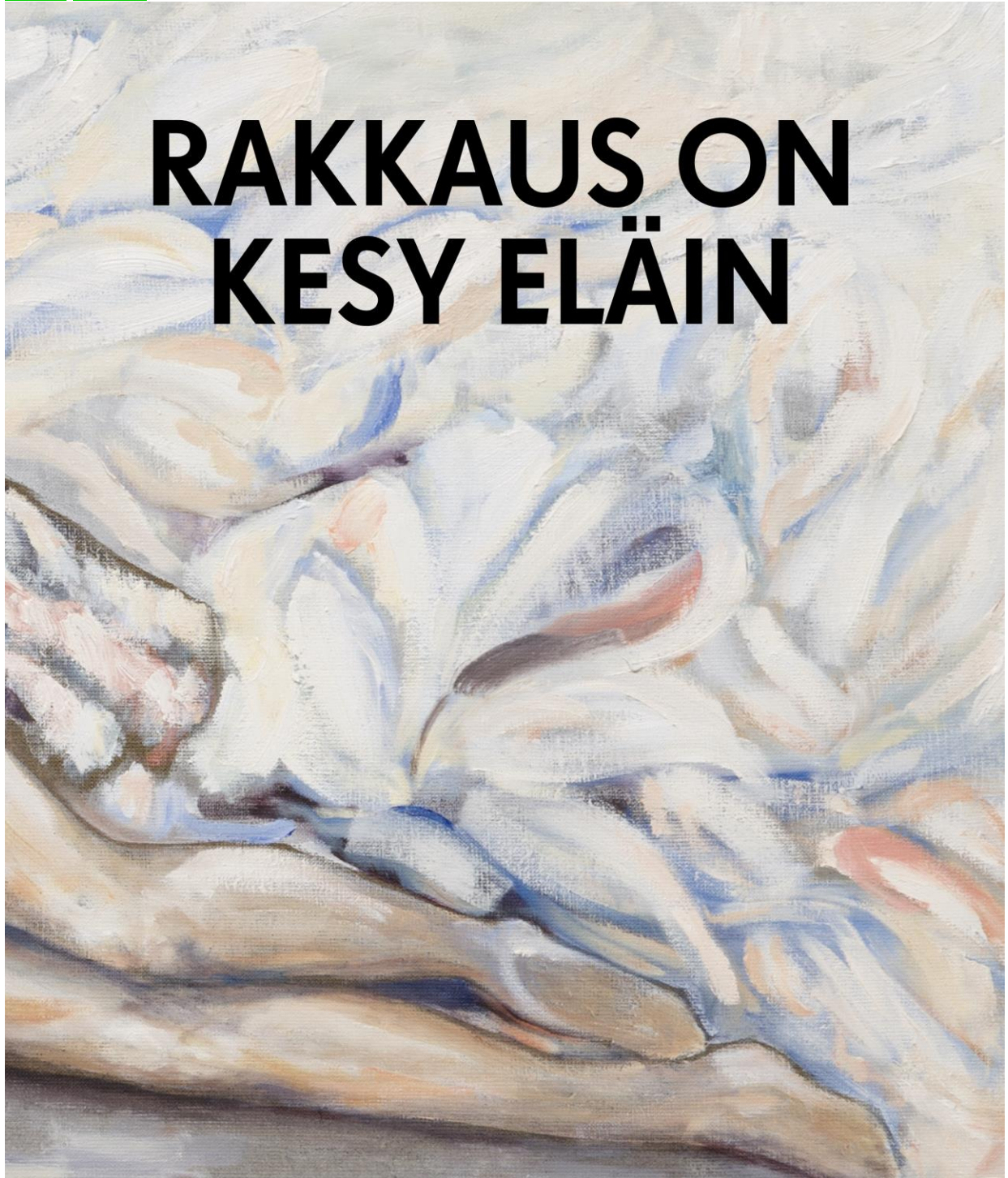

Peter Sandström: Rakkaus on kesy eläin

[PM/30 ADMIN](#)

Peter melankolisena – RIITTA VAISMAA (6.8.2020)

Peter Sandströmin romaanien päähenkilö, kirjailija Peter S., on vanhentunut, samoin hänen elämänsä naiset, vaimo, äiti ja sisar. Sandströmin uusin romaani *Rakkaus on kesy eläin* ottaa raaminsa kirjailijan omasta elämästä, mutta taitava kirjailija hämmentelee autofiktiota niin, että kaikki onkin – mitäpä muuta kuin fiktiota.

Rakkaus on kesy eläin on *Valkean kuulaan*, *Laudaturin* ja *Äiti marraskuun* tapaan nostalginen ja lempeän humoristinen. Tällä kertaa tunnelma on melankolinen, sävyt ovat aiempia romaaneita paljon tummempia.

Peterin elämän tukipilarit ovat horjahtaneet. Vielä lähes 90 vuoden iässä tarmokas äiti on hoitanut talonsa ja puutarhansa. Yhtäkkiä äidistä on sairauskohtauksen jälkeen tullut autettava vanhus, joka ei jaksakaan välittää edes kauniista värikkäistä vaatteistaan. Peter lähestyy kuudenkymmenen etappia, jonka hänen aikaansaapa sisarensa on jo saavuttanut. Pikkuveljen aina pulasta pelastava sisar on väsynyt, ja hänelle maistuvat turhankin hyvin niin tupakka kuin viinikin. Vaimo, tällä kertaa nimeltään haikeasti Darling, on muuttunut etäiseksi. Peterin tähden haluaisin kirjan ensimmäisen luvun lukemattomaksi. Voin vain toivoa, että värit palaavat hänen elämäänsä.

Vaikka Peter Darlingiaan rakastaakin, osaa hän itsekään mutkistaa asioitaan. Hän on naistenlehdelle antamassaan haastattelussa pehmoillut ja kehunut naisia. Tästä on seurannut aakkosten verran naisten yhteydenottoja. Useimmat seuranhakuviestit eivät johda mihinkään. Eräästä tapaamisesta Peter luikkii häntä koipien välissä ja soittaa sisarensa apuun. Karhuksi nimetty nainen, hänkin tahollaan naimisissa, on sinnikäs eikä anna periksi, vaikka saakin Peteriltä vältteleviä viestejä. Jonkinlainen romanssi on syntynyt. Peter ei itsekään tiedä, mitä haluaa.

Romaanin nykyhetki on kesä, jolloin Peter palaa taas kotiseudulleen ja kotitaloonsa Uuteenkarlepyyhyn, tällä kertaa auttamaan sairaalasta kotiutettavaa äitiään. Vaimo ja tytär matkustelevat kaukana idässä, minne Peter ei voi äidin tilan tähden matkustaa edes lyhyesti heitä tapaamaan. Tekstiviestejä, kuvia ja videoklippejä kuitenkin satelee Peterin kännykkään. Lahjakas poikaa tutkii tekoälyä valtameren takana. Paikkakunnalla asuva sisar ei kaikilta projekteiltaan ehdi yksin äidistä huolehtia.

Nykyhetkestä Sandström kirjoittaa tajunnanvirtana valloittavia takaumia eri vuosikymmenille. Näissä äiti on vielä voimissaan ja isäkin paikoin elossa. Takaumissa tunnelma ei ole nykyhetken tapaan melankolinen, nostalginen kyllä mutta samalla usein pirskahtelevan hilpeä.

Sandströmin teoksissa käydään hautausmaalla. Äiti, poika ja tytär ovat tehneet joitakin vuosia aiemmin hupaisan reissun isän hautakiven suoristamiseksi. Kun homma ei keski-ikäisiltä hiprakassa olevilta lapsilta hoidu, äiti hoitaa asian käden käänteessä. Lopulta kolmikko tanssii haudalla ja äiti ajaa viiniä lipittävä

lapsensa kotiin. Nykyhetken käynti hautausmaalla on aivan toisenlainen. Peter pukee tahdottoman ja joka välissä nukahtavan äidin sattumalta löytämiinsä vaatteisiin. Rollaattorin avustama kulku käy hitaasti. Sandström kuvaa todella koskettevasti sen, miten läheisen ihmisen hiipuminen aiheuttaa hämmennystä, ristiriitaisia tunteita ja osaamattomuutta.

Sandströmin teoksissa on kiehtovaa ja kiinnostavaa löytää kirja kirjalta toistuvia elementtejä. Puutarha, kukat ja omenat ympäröivät lapsuudenkotiä. Päähenkilö kaatuu yllättäen pitkin pituuttaan. Jäätelö maistuu. Ajellaan ympäriinsä keskistä Pohjanmaata, nykyhetkessä jopa ilman korttia ja vähintään siideriä juoneena.

Tärkeää on, kun mustiin pukeutuvan kirjailijan työ sujuu ja nyt käsissämme oleva teos valmistuu. Ehkä viehkoita on, kun Peter tässäkin romaanissa törmää yllättäen omaan runoonsa, jossa syksy tulee aina vain aikaisemmin ja jopa useammin kuin kerran vuodessa. Peterin sydämessä läikähtää, kun runon on lukenut nuori, ujo poika.

Outi Mennan suomennos on tälläkin kertaa erinomainen. Sandström käyttää aiempien teosten tapaan myös romaanissa *Rakkaus on kesy eläin* viehättävästi repliikeissä keskipohjalaista murettä, ja suomennoksessa murreasiantuntija saa ansaitsemansa kiitoksen. Tätä kielenpartta olisin lukenut mieluusti enemmänkin.

Peter Sandström: *Rakkaus on kesy eläin (Kärleken är ett tamdjur)*. Suom. Outi Menna. S&S 2020. 204 s.
Riitta Vaismaa on kirjallisuuskriitikko